

УДК 811.111-26'42:82-32

СУХОВА А. В.

*(Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»)***ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОСТІ В АНГЛОМОВНІЙ НОВЕЛІ**

У статті розглядаються засоби реалізації експресивності на лексичному рівні тексту. Особливу увагу приділено дослідженню епітетів, порівнянь, метафор та їхніх різновидів. У роботі представлені результати аналізу зазначених лексичних засобів виразності на матеріалі англomовних новел.

Ключові слова: англomовна новела, експресивність, епітет, порівняння, метафора.

Сухова А. В. Лексические средства выражения экспрессивности в англоязычной новелле. В статье рассматриваются средства реализации экспрессивности на лексическом уровне текста. Особое внимание уделено исследованию эпитетов, сравнений, метафор и их разновидностей. В работе представлены результаты анализа указанных лексических средств выразительности на материале англоязычных новелл.

Ключевые слова: англоязычная новелла, экспрессивность, эпитет, сравнение, метафора.

Sukhova A. V. Lexical Expressive Means in an Anglophone Short Story. The article deals with the realisation of expressive means on the lexical level of the text. Special attention is paid to the study of such lexical expressive means as epithets, similes, metaphors and their various types. The paper represents the results of the analysis of the above-mentioned stylistic means on the material of Anglophone short stories. The research has shown that Anglophone short stories are characterized by the prevalence of neutral lexical units, however it does not mean that this type of text lacks expressiveness. The most widespread lexical expressive means in Anglophone short stories are epithets, similes and metaphors. Epithets are used to give a detailed description and evaluation of some characters, objects or phenomena and to make a profound impact on a reader. Similes are expressions that create vivid, impressive images, actualise mental activity and develop imagination of a recipient. Metaphors are represented to underline individuality of a certain object, subject or phenomenon and make fictional texts valuable. All these lexical means contribute to expressiveness of the whole Anglophone short story and its separate components and have the pragmatic potential, with the help of which an addressee is influenced in a particular way. Therefore, we can conclude that these lexical expressive means fulfil a pragmatic function, expressing the author's intentions and attitude to certain characters, phenomena etc. and evoking the reader's feelings and emotions.

Key words: Anglophone short story, expressiveness, epithet, simile, metaphor.

Особливий інтерес для філологів становить вивчення художньої мови, зокрема аналіз засобів вираження експресивності в художньому тексті. Доказом цього слугують численні наукові праці, присвячені питанням художнього стилю та мови. Теоретичні основи експресії художнього мовлення, її практичне застосування досліджували такі науковці: І. В. Арнольд, М. П. Брандес, В. В. Виноградов, В. В. Гуревич, І. Р. Гальперін, В. В. Жуковська, Л. П. Єфімов, О. А. Ясінецька, Д. Е. Розенталь, Ю. М. Скребнев та ін.

Багатоплановість художнього тексту призвела до появи різних підходів до його дослідження: загальнофілологічного, стилістичного, лінгвістичного тощо. Основна наша увага спрямована на аналіз мовно-стилістичних засобів виразності англomовної новели під прагматичним ракурсом, тобто у нашому дослідженні ми застосовуємо комплексний підхід, що включає лінгвостилістичний та прагматичний аспекти, який до цих пір не застосовувався для вивчення англomовної новели як жанру та типу тексту. Варто зазначити, що розгляд прийомів досягнення експресивності є одним із найважливіших етапів аналізу художнього тексту, оскільки вони допомагають передати додаткове експресивно-емоційне значення,

окреслити точку зору автора, здійснити вплив на читача. Таким чином, вищезазначені фактори зумовлюють **актуальність** обраної проблематики.

Мета статті полягає в дослідженні шляхів реалізації експресивного потенціалу англomовної новели, що передбачає виконання наступних **завдань**: розгляд лексичного рівня англomовної новели, виявлення засобів експресивності, а саме епітетів, порівнянь і метафор у досліджуваному типі тексту, а також аналіз прикладів, в межах яких функціонують ці лексичні засоби.

Об'єктом дослідження є англomовна новела, **предметом** – лексичні засоби вираження експресивності.

Розглянемо категорію експресивності загалом, а також безпосередні засоби, за допомогою яких вона досягається в англomовній новелі. Під експресивністю розуміють сукупність семантико-стилістичних ознак мовної одиниці, які забезпечують її здатність виступати в комунікативному акті як засіб суб'єктивного вираження відношення мовця до змісту та адресата [Гридин 1990, с. 591].

Невіддільними складовими експресивності є емоційність та оцінність, що являють собою не взаємозамінні, але співвіднесені поняття, тобто оцінка – це так само вираження емоційного відношення, позитивного або негативного. Відправник повідомлення, проявляючи емоцію, в першу чергу, намагається передати своє ставлення до змісту цього повідомлення, а прояв емоцій має прагматичну спрямованість: вплинути певним чином на адресата в необхідному для адресанта напрямку. Відчуваючи емоцію, адресант асоціює її з позитивною чи негативною оцінкою, оскільки емоція – це форма оцінки суб'єктом об'єкта світу [Мерзлікіна 2001, с. 16].

Отже, експресивність є комунікативно-прагматичною категорією, яка сприяє створенню переконливості, достовірності зображуваної події, активізації уваги та розумових процесів читача, встановленню з ним контакту, а також вираженню певної оцінки явищ, які мають місце в художньому тексті, або оцінки дійових осіб. Хоча в лексико-стилістичному аспекті англomовна новела вирізняється перевалюванням нейтральної лексики, це не свідчить про відсутність категорії експресивності в цьому типі тексту. Напроти, цей факт дає підставу для ще більшої виразності засобів експресивності на тлі нейтрального стилю.

Експресивність художнього тексту забезпечується різноманітними засобами виразності мови, зокрема лексичними. Англomовна новела багата на різного роду лексичні засоби, які сприяють експресивно-оцінній характеристиці персонажів, подій тощо, створенню образів, естетичній цінності художнього тексту, здійсненню впливу на реципієнта, викликаючи в нього той чи інший емоційний стан.

Лексичними засобами виразності, які ще називаються тропами, вважаються всі види образного вживання слів, словосполучень та фонем, які слугують для опису. Ці зображувальні засоби характеризуються як парадигматичні, оскільки вони базуються на асоціації обраних автором слів і виразів з іншими близькими їм за значенням і тому потенційно можливими, але не представленими в тексті словами, по відношенню до яких їм надано перевагу [Арнольд 2002, с. 46].

У статті ми досліджуємо такі широко представлені в англomовній новелі лексичні засоби вираження експресивності, як епітет, порівняння, метафора та їхні різновиди. Розглянемо сутність кожного з них і проаналізуємо особливості їх функціонування на прикладі досліджуваного нами типу тексту.

Під епітетом розуміють засіб виразності, який ґрунтується на виокремленні певної ознаки змальовуваного явища і оформлюється у вигляді атрибутивного слова або словосполучення, характеризуючи явище з погляду індивідуального сприйняття [Гальперин 1958, с. 138].

Кожна, без винятку, англomовна новела містить епітети. З огляду на композиційно-мовленнєві форми, в найбільшій кількості епітети вживаються в описі, менш представленими є в повідомленні та роздумі. Автори часто вдаються до цього стилістичного засобу для досягнення більш детальної характеристики певного персонажа, предмета або

явища, шляхом чого адресант надає свою власну оцінку і виказує своє ставлення до означеного, що, в свою чергу, певним чином відбивається на сприйнятті адресата і формуванні вже в нього певного відношення до тих самих персонажів, предметів, явищ і т. п. За допомогою добору характерного для означуваного слова епітета здійснюється вплив на емоційний стан і почуття читача, що називається прагматичним впливом, який відбувається під час взаємодії адресанта з адресатом через англомовну новелу. Отже, доходимо висновку, що епітет виконує прагматичну функцію.

Під час аналізу об'єкта дослідження ми виявили певні групи епітетів, які функціонують у англомовній новелі. Поділ епітетів на окремі групи відбувався за двома критеріями: за семантичним значенням і за структурною організацією.

З точки зору семантики в англомовній новелі представлені такі типи епітетів: тавтологічні, пояснювальні та метафоричні. Тавтологічні епітети, які повторюють у своєму складі сему, яка означає невіддільну рису означуваних предметів, продемонструємо на наступних прикладах:

1. *Tom looked and saw the little **hot** fire and the brew bubbling in a rusty pan.* ("The Smile" Р. Бредбері)

2. *The whole forest was peopled with frightful sounds; the creaking of the trees, the howling of **wild** beasts, and the yell of Indians ...* ("Young Goodman Brown" Н. Готорн)

Серед пояснювальних епітетів, які надають особливу непритаманну іншим об'єктам або суб'єктам характеристику, ми виявили такі:

1. *This latter was a **remarkably large and beautiful** animal, **entirely black**, and **sagacious** to an **astonishing** degree.* ("The Black Cat" Е. А. По)

2. ***Small and slight**, with **scanty black** hair and beard and **yellow-toned** complexion, he invariably wore **black serge** clothes, a **rough linen** shirt, **black** sandals, and the **largest black rimmed** spectacles that I had ever seen.* ("The Baron" К. Менсфілд)

Метафоричні епітети, які приписують неживим предметам властивості живої істоти, або тваринам – людські властивості, знаходять своє відображення в наступних прикладах:

1. *Here and there, near the glistening blackness of the water, a twisted root of some tall tree showed amongst the tracery of small ferns, black and dull, writhing and motionless, like an **arrested** snake.* ("The Lagoon" Дж. Конрад)

2. *It was all as lonely as could be; and there is this peculiarity in such a solitude, that the traveler knows not who may be concealed by the innumerable trunks and the thick boughs overhead; so that, with **lonely** footsteps, he may yet be passing through an unseen multitude.* ("Young Goodman Brown" Н. Готорн)

За нашими спостереженнями, пояснювальні епітети є найпоширенішими в англомовній новелі, про що свідчить навіть кількість епітетів такого типу, вжитих у наведених прикладах. Проте деякі автори вдаються й до вживання тавтологічних та метафоричних епітетів з метою не тільки надання характеристики або оцінки, але й підвищення експресивності.

Проілюструємо на матеріалі англомовних новел приклади епітетів, об'єднаних у три групи на основі їхньої будови. Серед них виокремлюємо прості, складні та фразові епітети.

Прості епітети можуть бути вираженими різними частинами мови, але завжди є однослівними, наприклад:

1. *Each of these pauses lasted no more than a couple of seconds, and each had the profundity of an **endless** meditation.* ("The Tale" Дж. Конрад)

2. *The change of subject made Harrison frown in a **puzzled** way.* ("Wasps' Nest" А. Крісті)

Складні епітети вирізняються великою кількістю різноманітних структурних моделей, виражаються складними прикметниками або іменниками-ад'юнктами і пишуться, як правило, через дефіс, наприклад:

1. *He would give a little contemptuous curve to his lip, and take on a shy, **charity-boy** grin, when refinement was thrust upon him.* ("You Touched Me" Д. Г. Лоуренс)

2. *Sloping, dank, **winter-dark** fields stretched away on the open sides.* ("The Horse Dealer's Daughter" Д. Г. Лоуренс)

Фразові епітети являють собою епітети, які виражаються словосполученням або навіть реченням і вживаються в разі необхідності точно охарактеризувати певне явище, предмет або особу, для позначення якої немає окремого слова, наприклад:

1. *Fatherhood that had **life-and-death** authority over the children: a great natural power.* ("England, My England" Д. Г. Лоуренс)

2. *Alix who had always considered herself "not the **falling-in-love** kind", was swept clean off her feet.* ("Philomel Cottage" А. Крісті)

Огляд текстів англомовних новел доводить, що найбільш поширеними типами, виокремленими на основі структурної організації, є прості та складні епітети, голофразис, тобто фразові епітети, зустрічається надзвичайно рідко.

Експресивність епітета підвищується завдяки взаємодії з іншими стилістичними засобами, оскільки всі тропи належать до однієї цілісної системи. Серед інших лексичних засобів, які сприяють виразності англомовної новели, помітне місце посідає порівняння.

Порівняння є стилістичним прийомом, що полягає в частковому уподібненні двох об'єктів дійсності (або їхніх властивостей), які відносяться до різних класів. Предмети, які порівнюються, не є повністю ідентичними, а лише чимось нагадують один одного. Констатація їх часткової тотожності дає поштовх до сприйняття предмета по-новому [Мороховский 1984, с. 183].

Необхідно відрізнити художнє порівняння від логічного порівняння, основою якого є загальновідома спільна ознака об'єктів, що порівнюються. На відміну від логічного, художнє порівняння викликає образ для того, щоб підкреслити ту чи іншу ознаку. Лінгвістичним фактором, який характеризує порівняння як художній троп, є приналежність компонентів порівняння до різних лексико-семантичних груп, що й створює художню експресію. Мета цього тропу полягає в створенні нових семантичних нюансів навколо цілісного символу-речення [Головкина 2006, с. 100–101].

Для нашого аналізу цінними є художні порівняння, оскільки саме цей тип є тим стилістично маркованим засобом, який здійснює більший вплив на читача.

У англомовній новелі порівняння може входити до складу як простого, так і складного речення, або в поодиноких випадках бути вираженим одним складним словом, наприклад:

1. Просте речення, яке містить в собі порівняння: *The river, the forest, all the great land throbbing with life, were **like a great emptiness**.* ("An Outpost of Progress" Дж. Конрад)

2. Складне речення, яке містить в собі порівняння: *He was an intelligent man who had had some education, but preferred to remain **as if he were one with the rest of the working people**.* ("You Touched Me" Д. Г. Лоуренс)

3. Порівняння, виражене складним словом із морфемою -like: *Her **businesslike** eye rested for an instant upon the disappearing form of Mr. Kelley.* ("The Gold that Glittered" О. Генрі)

Цікавим видається аналіз способів приєднання порівняльних зворотів до речення, що відбувається за допомогою підрядного сполучника або дієслова, значення якого вказує на подібність порівнюваних об'єктів дійсності.

Поєднання суб'єкта і об'єкта порівняння шляхом додавання сполучника знаходимо в наступних прикладах:

1. *Water fell from my face **like** rain from a cloud.* ("The Lagoon" Дж. Конрад)

2. *My heart beat calmly **as** that of one who slumbers in innocence.* ("The Black Cat" Е. А. По)

Приклади демонструють, що порівняння може вводиться в речення за допомогою підрядних сполучників, які ще називаються сполучниками образу дії та порівняння. В наданих реченнях вжито сполучники *like* (у прикладі №1) та *as* (у прикладі №2), які є тією ланкою, що поєднує порівняння з іншою частиною речення. Крім зазначених сполучників, у англомовній новелі функціонують й інші: *as if*, *as though*, *as ... as*, *such as*.

Наведемо приклади порівняння, які вводяться дієсловами з відповідним лексичним значенням:

1. *But the only thing about him, that could be fixed upon as remarkable, was his stuff, which bore the likeness of a great black snake, so curiously wrought, that it might almost be seen to twist and wriggle itself like a living serpent.* ("Young Goodman Brown" Н. Готорн)

2. *At any rate the director of the Great Trading Company, coming up in a steamer that resembled an enormous sardine box with a flat-roofed shed erected on it, found the station in good order...* ("An Outpost of Progress" Дж. Конрад)

У першому прикладі порівнюється ноша персонажа новели із чорною змією (*his stuff, which bore the likeness of a great black snake*), що привертає увагу читача своєю несподіваністю та незвичайністю. Порівняння вводиться дієсловом з додатком *bore the likeness*, але речення містить ще одне порівняння, перед яким стоїть сполучник *like*. У другому прикладі стилістичний засіб вводиться дієсловом *resemble* у формі минулого часу для порівняння пароплаву з банкою сардин надзвичайно великих розмірів, що може означати нестачу вільного місця на судні.

Відтак, порівняння вважається універсальним мовно-художнім засобом, який ґрунтується на зіставленні понять, паралелізмі уявлень і асоціативних зв'язках. Цей троп покликаний посилювати експресивність певної якості суб'єкта порівняння, створювати яскраві образи, актуалізувати розумову діяльність та розвивати уяву читача. Слід зауважити, що чим більш неочікуваним є порівняння, тим важливішу прагматичну та стилістичну роль воно відіграє в тексті новели.

Крім епітетів та порівнянь, під час аналізу експресивності лексичних засобів в англомовній новелі ми виявили велику кількість метафор, які визначаються як приховане порівняння, яке здійснюється шляхом застосування назви одного предмета по відношенню до іншого і виявляє таким чином якусь важливу рису другого [Арнольд 2002, с. 64].

Естетичній цінності художнього тексту сприяє унікальність метафори, яка полягає в її здатності збільшувати семантичний обсяг поняття, яке передається, і долучати до розпізнання цього поняття весь арсенал фонових знань адресата. Метафори містять тільки оригінальну інформацію і позбавлені тривіальної. Одним із критеріїв естетичної цінності тексту є те, що в тексті на кожному мовному рівні наявна така інформація, смисл якої може бути розкритим лише на більш високому рівні. Таким чином, для адресата створюються умови для розпізнання художніх образів, інтенцій автора тексту [Коринь 2006, с. 142–143].

Метафору від власне порівняння відрізняє наявність у останнього маркера компаративності (наприклад, *like, as if, similar* і т. п.), а також певні семантичні розбіжності: порівняння є більш експліцитним, ніж метафора, і може конкретизувати основу і спосіб зіставлення. Увага також акцентується на тому факті, що порівняння виражає тимчасову подібність двох об'єктів, у той час як метафора – стала [Аругюнова 1998, с. 156–157].

У англомовній новелі представлено такі різновиди метафори: мовна та художня метафора, проста та розгорнута метафора, гіпербола та літота, а також зустрічаються поодинокі випадки вживання уособлення, антропоморфізму, зооморфізму та уречевлення. За допомогою цього тропу автор підкреслює індивідуальність певного предмета, особи або явища, передає їх неповторність шляхом порівняння з іншим предметом, особою або явищем на основі якоїсь спільної ознаки.

Перш за все, на матеріалі англомовної новели розглянемо мовну та художню метафори. Зауважимо, що стилістичною функцією характеризується саме художня метафора, проте для зіставлення наведемо приклади обох типів. Приклади мовної метафори взято з новел "Lord Mountdrago" В. С. Моема та "The Lagoon" Дж. Конрада: *there was a dead silence; at the foot of big, towering trees; the mouth of the river; a breath of warm air*. Ми не випадково не надаємо речень, до складу яких входять ці мовні метафори, оскільки їх зв'язок з контекстом послаблено, тобто вони є сталими виразами і їх значення є зрозумілим навіть поза контекстом.

Художня метафора, навпаки, прив'язана до контексту і виникає в процесі вживання мови в мовленні, тому в якості прикладів наведемо висловлювання, а не окремо взяті метафори:

1. *On the Exchange there were **hurricanes and landslides and snowstorms and glaciers and volcanoes**, and those elemental disturbances were reproduced in miniature in the broker's offices.* ("The Romance of a Busy Broker" О. Генрі)

2. *And, turning the creamy box, opening and shutting it, she couldn't help noticing how charming her hands were against the blue velvet. The shopman, **in some dim cavern of his mind**, may have dared to think so too.* ("A Cup of Tea" К. Менсфільд)

Художня метафора розрахована на здійснення прагматичного впливу на реципієнта. Перший приклад переносить читача в атмосферу, яка панує в брокерських конторах. Завдяки вжитій метафорі, природні катаклізми (*hurricanes and landslides and snowstorms and glaciers and volcanoes*) уособлюють киплячу роботу, постійну зайнятість, високий темп, з яким працюють брокери, передається настрій, характерний для установ такого типу. Описаний стан справ створює відповідний емоційний стан у реципієнта.

Метафора в другому прикладі (*in some dim cavern of his mind*) дає зрозуміти читачеві, наскільки потаємними є думки продавця, а оточуючий контекст – якого роду думки з'являються в нього. Прагматична функція метафори проявляється в здатності формувати певне відношення адресата до конкретної ситуації. В цьому висловлюванні стає очевидним, що різниця в статусі леді-покупця і продавця з антикварної лавки не дозволяє чоловіку наважитися навіть думати про її красу, що створює у читача відповідне ставлення до персонажа. Слід зазначити, що художня метафора є унікальною, індивідуально-авторською і не повторюється в різних текстах (якщо повторюється, то відкриває новий образ вже відомого поняття).

Також важливим для аналізу, на нашу думку, є поділ метафор на прості та розгорнуті, серед яких у англomовній новелі переважають прості. Для того щоб продемонструвати різницю між цими двома видами метафори наведемо приклади. Просту метафору знаходимо в новелі "That Brute Simmons" А. Дж. Морісона: *He had no vices (even **his pipe departed him** after his marriage), and Mrs. Simmons had ingrafted on him divers exotic virtues.*

У цьому реченні в метафоричному значенні вжито дієслово *depart*, яке перекладається як «іти, їхати, залишати». Неживий предмет (*his pipe*) не може виконувати такі дії, отже мова йде про переносне значення дієслова. Завдяки вжитої метафорі автор показує відмову від поганої звички не за власною волею персонажа, а нав'язану йому дружиною. За допомогою лише одного слова, яке виконує синтаксичну функцію присудка в реченні і яким виражено метафору, в читача складається уявлення про характер стосунків між подружжям. Отже, оскільки метафора представлена одним словом, вона вважається простою.

Попри превалювання простих метафор, у англomовній новелі нерідко зустрічаються і розгорнуті метафори, наприклад у новелі "The Romance of a Busy Broker" О. Генрі: ***The machine sitting at that desk was no longer a man; it was a busy New York broker, moved by buzzing wheels and uncoiling springs.***

Розгорнута метафора складається з декількох метафоричних виразів (*the machine sitting at that desk; moved by buzzing wheels and uncoiling springs*), які утворюють єдиний образ – образ надзвичайно зайнятого брокерського робітника, чия робота налагоджена як точний механізм. У зазначеному фрагменті образ утворюється послідовно завдяки багатьом деталям, і таким чином здійснюється порівняння людини з машиною.

Як вже було зазначено, серед різновидів метафори виокремлюють гіперболу та літоту. Хоча вживання цих лексичних засобів виразності є не надто поширеним у англomовній новелі, наведемо виявлені приклади:

1. *"And what is that?" she asked impatiently, pointing to **the mountain of sugar**.* ("The Invisible Man" Г. К. Честертон)

2. *Alix was **not beautiful, nor even, strictly speaking, pretty**.* ("Philomel Cottage" А. Крісті)

Гіпербола і літота є протилежними за своїм змістом поняттями, але обидва тропи розраховані не на буквальне розуміння, а на сильний вплив на емоційний стан адресата. Гіперболою в прикладі №1 є словосполучення *the mountain of sugar*, в якому навмисно перебільшується кількість цукру, тобто предмету приписується ознака в такій мірі, в якій

вона насправді йому не властива. Метою цього перебільшення є досягнення більшої виразності і переконливості, а також захоплення читача. Літота знаходиться в прикладі №2 і представлена запереченням *not beautiful, nor even pretty*. Шляхом заміни слова *ugly*, яке автор має на увазі, на заперечення слів *beautiful* і *pretty*, які мають протилежне значення, навмисно пом'якшується вираз: опис жінки стає більш привабливим. Отже, ці фігури кількості сприяють більшій експресивності окремих елементів та художнього тексту в цілому.

Не зважаючи на те, якою є метафора, мовною чи художньою, простою чи розгорнутою, вона може виконувати в реченні різні синтаксичні функції і відповідно виражатися різними частинами мови. Для англomовної новели характерним є вживання метафор, виражених такими частинами мови:

1. Іменником, наприклад: *For a moment the two men, instinctively understanding each other's air of possession, looked at each other with curious cold generosity which is the soul of rivalry.* ("The Invisible Man" Г. К. Честертон)

2. Прикметником, наприклад: *The House listened to me in stony silence and I felt that something was wrong.* ("Lord Mountdrago" В. С. Моем)

3. Дієсловом, наприклад: *And Faith, as the wife was aptly named, thrust her own pretty head into the street, letting the wind play with the pink ribbons of her cap, while she called to Goodman Brown.* ("Young Goodman Brown" Н. Готорн)

4. Прислівником, наприклад: *At first she seemed overcome with amazement; then tears flowed from her wondering eyes; and then she smiled sunnily through them, and one of her arms slid tenderly about the broker's neck.* ("The Romance of a Busy Broker" О. Генрі)

Усі виділені елементи вжито в переносному значенні, що сприяє виразності образів, які вони створюють. Зазначимо, що найуживанішими в англomовній новелі є метафори-прикметники і метафори-іменники.

Отже, ми розглянули найпоширеніші різновиди метафори, які вживаються в текстах англomовних новел. Доходимо висновку, що метафоризація певних суб'єктів, предметів, явищ сприяє асоціативному мисленню читача, яке спирається на авторську оцінку реальної дійсності, яка оточує людину.

Висновки. Практичний аналіз фактичного матеріалу показав, що для англomовної новели характерним є вживання лексичних засобів виразності, найпоширенішими з яких є епітет, порівняння, метафора та їхні різновиди. Всі зазначені лексичні засоби сприяють експресивності англomовної новели, слугують для реалізації естетичної, оцінної, образотвірної функцій та мають прагматичний потенціал, завдяки якому здійснюється вплив на адресата. Експресивність досягається не лише за допомогою лексичних засобів, але й у процесі їх взаємодії з синтаксичними засобами, тому **перспективу** нашого подальшого дослідження вбачаємо у виявленні особливостей синтаксичного рівня англomовної новели.

Література

- Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык : учебник для вузов / И. В. Арнольд. – [5-е изд., испр. и доп.] – М. : Флинта, Наука, 2002. – 384 с.
- Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Н. Д. Арутюнова. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 2-ое изд., испр. – 896 с.
- Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка / И. Р. Гальперин. – М. : Изд-во л-ры на иностр. языках, 1958. – 460 с.
- Головкина С. Х., Смольников С. Н. Лингвистический анализ текста / С. Х. Головкина, С. Н. Смольников. – Вологда : Издательский центр ВИРО, 2006. – 124 с.
- Гридин В. Н. Экспрессивность [Текст] // Лингвистический энциклопедический словарь / В. Н. Гридин. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – 591 с.
- Коринь С. Н. Комплексная метафора в художественном тексте / С. Н. Коринь // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. – № 726. – С. 141–144.
- Мерзлікіна О. В. Комунікативно-прагматичний аспект функціонування прислів'їв у художніх текстах (на матеріалі творів М. Сервантеса) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.05 «Романські мови» / О. В. Мерзлікіна; Київський нац. ун-т імені Т. Шевченка. – К., 2001. – 20 с.
- Мороховский А. Н. Стилистика английского языка : учеб. пособ. [для студентов ВУЗов] / А. Н. Мороховский, О. П. Воробьева, Н. И. Лихошерст и др. – К. : Высшая школа, 1984. – 248 с.